

INFORMASJON FRA ATM NORGE

Nyhetsbrev august 2017

Nytt fra Avinor AS:

Rekordsommer for norsk luftfart

Det har vært godt framme på Avinors lufthavner (og dermed særdeles mange fly under kontroll i norsk luftrom): Nær fem millioner passasjerer reiste til og fra Avinors 45 flyplasser i juli. Dette er en økning på 5,9 prosent sammenlignet med juli i fjor.

Veksten kom både på innlandstrafikk (+5,2 %) og utlandstrafikk (+6,7 %) og mange lufthavner hadde nye passasjerrekorder i juli.

Solid vekst både i Oslo og Bergen

Avinor Oslo lufthavn hadde nesten 2,7 millioner reisende i juli. Dette er en økning på 9,4 prosent sammenlignet med 2016. Juli ble med det den mest trafikkerte sommermåneden noensinne. Også i Bergen var veksten stor med en økning på 4,9 prosent sammenlignet med fjoråret.

Mer om rekordsommeren hos Avinor kan leses [her](#).

Ny terminal Flesland åpner

Det bemerkes at ny passasjerterminal på Flesland ble åpnet 17.august:

Mer om den nye terminalen kan leses [her](#)

Nytt fra Indra:

LVNL (Air Traffic Control the Netherlands) has awarded a contract to Indra Navia to upgrade and expand their existing VCCS with a new combined LVNL Backup VCS and integrated Military (RNLAf) ATC VCS.

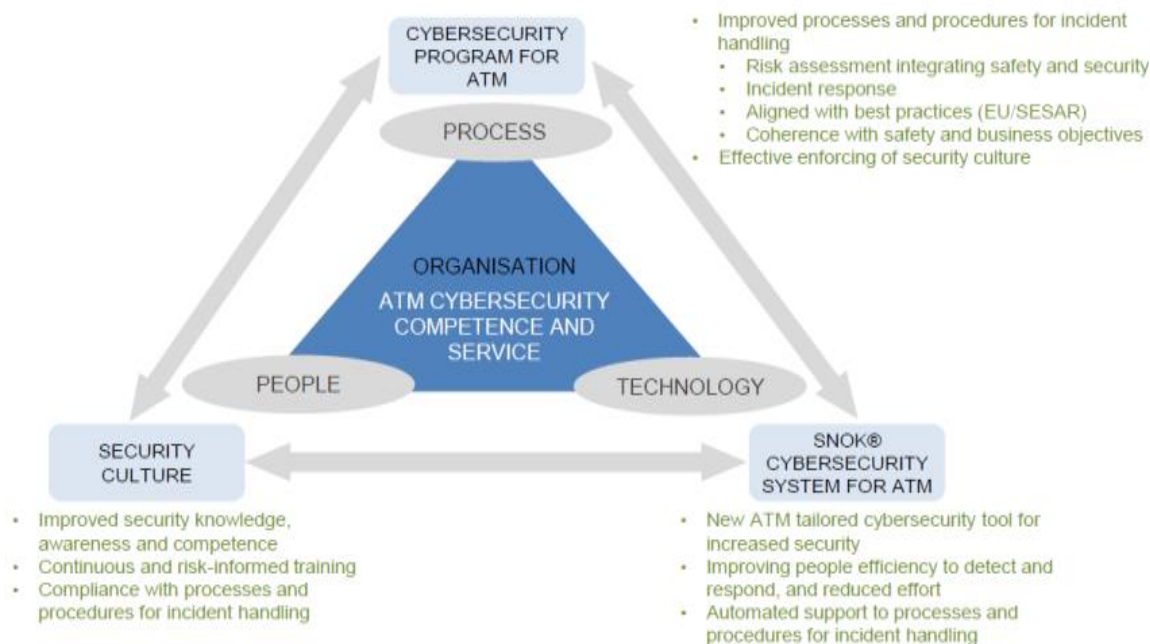
ATC-NL has been in operation with the GAREX VCS since 1976. At that time, it was the GAREX 14 which in 1996 was replaced with GAREX 1400. Then after about 20 years, this system was replaced with the GAREX 220 in 2015. The GAREX 1400 is still in operation for RNLAf and is reaching end-of-life in 2019.

The extension of the ATC-NL VCS meets the requirements, required by RNLAf for their voice communication needs. Purchasing a joint system is also the next step in civilian military cooperation. The latest generation VCS, GAREX 230 will be operative by ATC-NL and RNLAf from 2019. The GAREX 230 is the one platform that gives you the ultimate freedom to mix current and future communication technologies to ensure interoperability: basic telephony, advanced digital telephony, analogue and digital radios, satellite links, and VoIP.

Nytt fra IFE:

Avinor Flysikring AS fikk innvilget hovedprosjektet "*Holistic Approach for Enhancing Cybersecurity Competence and Services in Air Traffic Management*" som hovedprosjekt i Oslofjordfondet den 26 juni i år. I prosjektet har Avinor med seg Secure-NOK, Jotron, Eurocontrol og Institutt for Energiteknikk (IFE). I prosjektet er Avinor Flysikring AS prosjekteier og systemeier. Secure-NOK bidrar med sitt verktøy for cybersecurity overvåking og trusseldeteksjon, i tillegg til sin kompetanse om cybersecurity. IFE bidrar med sin forskningskompetanse innen Menneske-Teknologi-Organisasjons samt sikkerhetskritiske systemer.

Hovedprosjektet har som mål å:

- (1) utvikle et omfattende cybersecurity-program spesielt tilpasset ATM-industriens trusler, risiko og objektiver (Organisasjon/prosess).
- (2) utvikling av sikkerhetskultur og kompetanse god nok til å understøtte en effektiv implementasjon av cybersecurity-programmet (Menneske)
- (3) spesialtilpassning av SNOK® til ATM infrastruktur, cybersecurity-programmet og personalet/organisasjonen. SNOK® er et cybersecurity overvåking- og deteksjonssystem tilpasset industrielle nettverk- og kontrollsystemer.

Prosjektet har et budsjett på 6 millioner kroner og er planlagt å gå over 3 år.

ATM Konferansen hadde i 2016 "Grønn Luftfart" som hovedtema. Vi vil følge opp dette med å ta inn informasjon som setter fokus på luftfartens miljøavtrykk.

I en pressemelding av 15.8.2017 fra Avinor, henvises det til en ny rapport som konkluderer med at «30 prosent av flydrivstoff kan være bærekraftig innen 2030». En samlet norsk luftfartsbransje har gått sammen for å utrede hva som må gjøres for å redusere klimagassutslippene. Flåtefornyelse og investering i ny teknologi er i dag de aller viktigste bidragene til lavere miljøutslipp. For å redusere utslippene ytterligere må bærekraftig biodrivstoff erstatte dagens fossile drivstoff. En fersk rapport fra Rambøll viser nå at 30

prosent eller 400 millioner liter av alt flydrivstoff som fylles på Avinors lufthavner kan være bærekraftig innen 2030. Drivstoffet vil lages av skogsavfall og massevirke fra norsk skog.

- Aktørene i norsk luftfart tar sin del av ansvaret for å redusere klimautslippene, og det er svært gode nyheter at det er mulig å oppnå 30 prosent utslippskutt ved å satse skikkelig på bærekraftig biodrivstoff. I tillegg vil økt produksjon skape nye virksomheter og arbeidsplasser i Norge, sier konsernsjef Dag Falk-Petersen i Avinor.

Hele pressemeldingen kan leses [her](#).

News from Momberger Airport Information - www.mombergerairport.info

---

Norway's Oslo and Stavanger Airports have joined other Scandinavian airports by implementing Blip Systems' BlipTrack queue management technology. The technology, which is to be delivered by Leidos, monitors queue density in real time, allowing management to respond promptly to irregular operations and disruptions by opening additional lines, for example. The live wait time is shared with passengers on screens and through a mobile app. The continuously updated information helps passengers to plan accordingly, and reduces the stress levels associated with queuing. Norwegian airport operator Avinor will implement BlipTrack in Oslo Airport's new terminal extension. The platform has already been introduced to other airports within the Avinor group, with implementation at Stavanger Airport now underway. #1053.AIT5

A new GBP 65 million Digital Aviation Research and Technology Centre (DARTeC) will be built at Cranfield University in the UK to spearhead the UK's research into digital aviation technology. Once constructed, DARTeC will provide research facilities unprecedented in Europe. The Centre will address such research challenges facing the aviation industry as the integration of drones into civilian airspace; increasing the efficiency of airports through technological advances; creating safe, secure shared airspace through secure data communication infrastructures; and increasing the reliability and availability of aircraft through self-sensing, self-aware technologies. Game-changing technologies such as a virtual air traffic control tower and next-generation radar technologies on the University's licensed airport will also provide a CAA-approval route that promises increased efficiency, flexibility and capacity.

Funding for DARTeC will be provided from a consortium of leading aerospace and aviation companies including Thales, Raytheon, **SAAB**, Monarch Aircraft Engineering Limited, Boeing UK, and Aveillant – as well as Cranfield University. The Centre is also benefiting from GBP 15.5 million of funding from the UK Research Partnership Investment Fund (UKRPIF), a scheme led by the Higher Education Funding Council for England (HEFCE). Professor Peter Gregson, CEO of Cranfield University, said: "Together with the Aerospace Integration Research Centre and the University's own airport, the construction of DARTeC will see Cranfield offering the leading aerospace and aviation research facilities in Europe. The research at Cranfield will develop solutions for the aviation sector in the 21st century through collaboration between universities, business, government and regulatory authorities." #1053.AIT6

ACR Aviation Capacity Resources, Sweden's private ANSP, has signed an agreement to operate ATC services at Göteborg City Airport (GSE) in Gothenburg, Sweden, from 1 January 2018. The company will operate air ambulances, police flights and the Swedish Maritime Administration's flight operations for maritime and aeronautical search and rescue operations. With the new ATC services project at the airport, the Swedish ANSP will be able to manage air navigation services at 15 of the 20 airports in the country. ACR Aviation Capacity Resources currently handles air navigation service provisions at 14 Swedish airports, the largest of which are Stockholm-Skavsta (NYO) and Stockholm-Västerås (VST). The airport has been operated by construction and real estate company Serneke since the firm took over its operation and ownership from Swedavia on 1 February 2017. ACR's new agreement with Serneke will continue for four years through 2021, with an option of further renewal.

#1054.ATC7

Redaksjonen ønsker alle en fortsatt god sommer og en produktiv høst!

ATM Norge
Sekretariatet
Toralf Grevle
www.atm-norway.no

tgrevle@getmail.no
Mob: (+47) 40 43 68 67